

De familie Koenes

Beleeft veel plezier aan veelzijdige paarden

In het uiterste noorden van Nederland, in het plaatsje Winsum, woont de familie Koenes. Vanwege deze woonplaats zou je denken dat zij hun hart verpand hebben aan de Groninger paarden of aan de zwarte blikvangers van hun naaste buren, niets is echter minder waar, want het hart van de familie gaat alleen sneller kloppen voor een Gelders paard. Met dit type paard hebben ze de laatste jaren de nodige successen geboekt. Dit bleef niet onopgemerkt en afgelopen zomer, op tijdens de Nationale Dag van het Gelders Paard in Hengelo, werd de nestor van de familie, Henk Koenes, naar voren geroepen en mocht hij de titel Fokker van het Jaar 2010 in ontvangst nemen.

Henk is inmiddels tweeënzeventig jaar en groeide in Groningen op tussen de paarden van het ouderlijke boerenbedrijf. In zijn jeugd jaren werd al het boerenwerk nog gedaan met paarden. Geen paarden zoals we tegenwoordig gewend zijn, maar echte

werkpaarden, de zogenaamde Belgische Trekpaarden, die goed uit de voeten konden in de zware Groningse klei. Met de komst van de tractor werden deze paarden overbodig. Wat bleef bij Henk en zijn ouders was de liefde voor een paard en zo deden

de eerste warmbloedpaarden er hun intrede. Er werd mee gemend en ze werden ingezet voor lichte landbouwwerkzaamheden, daarnaast werd er ieder jaar een veulentje bij gefokt. Henk trouwde in 1962 met Annie en met haar nam hij een aantal

De hulding als fokker van het jaar was een totale verrassing voor Henk en Annie.

Foto: Gemma Jansen

Widieni won met Sinie Boersma-Koenes in het zadel op de Nationale Dag van het Gelders Paard 2009 in Hengelo.

jaren later de ouderlijke boerderij over. Ze kregen samen vier dochters, Tjaaktje, Wia, Greetje en Sinie. Deze hebben allemaal pony gereden. Toen de pony's en de bijbehorende drukte het erf betraden, verdwenen de paarden voor even uit beeld. Om toen de meisjes opgroeiden, weer te voorschijn te komen. Inmiddels hebben Henk en Annie zes kleinkinderen; drie meisjes en drie jongens. De laatste categorie houdt zich voornamelijk bezig met voetballen, maar de meisjes rijden allemaal op een pony of paard. De geschiedenis lijkt zich te herhalen, want zoals Henk's vader zich vroeger bezig hield met de hobby van zijn kleindochters, zo doet Henk dat tegenwoordig ook. Hij verzorgt de paarden, mest de stallen en gaat mee naar les of op wedstrijd. Zelf ment hij puur recreatief, aan zelf wedstrijd rijden komt hij niet toe, 'tijd tekort', zo grapt hij.

Ladona

Van de vier dochters bracht Sinie Boersma-Koenes het in de paardensport het verst. Zij stapte van de pony's over naar een rijpaard en startte in de klasse Z-dressuur met Leon, een nakomeling van de hengst Gershwin. Toen ze zwanger werd, verhuisde deze ruin als sportpaard naar Amerika. Geen paarden op stal was ondenkbaar voor de familie en eigenlijk wilden Henk en Tjaaktje ook heel graag aangespannen rijden. Hiervoor leek hen een Gelders paard bij uitstek geschikt en dus gingen ze op zoek. Henk: "We

plozen alle advertenties uit en hebben werkelijk stad en land afgezocht naar een goed Gelders menpaard. We wilden een even mak als mooi paard en een merrie, om eventueel een veulentje mee te fokken. We hoefden helemaal niet zover van huis, want uiteindelijk hebben we Ladona gevonden, een paar kilometer verderop, in Doezum. Zij was een toen vierjarige dochter van Hendo, uit een mooie stam. Haar moeder, Dieni, was keur preferent, dat maakte het extra interessant om uit Ladona ook een veulen te fokken. Daarom hebben we haar dat eerste jaar meteen laten dekken, door Laurentz. Dat leek ons goed te passen. We hadden gehoord dat Laurentz goede bewegers en fijne karakters gaf." Het bleek geen verkeerde keuze, want het uit die paring geboren merrieveulen Ridieni werd meermalen kampioen van Nederland! Ladona is gefokt bij B.J. en O.W Pander in Gorredijk. Ze werd als driejarige ster en is vervolgens zelf nooit meer voorgebracht. Ladona was voornamelijk een gebruikspaar en daarom wilde de familie wel graag een aangespannen IBOP met haar doen. Op de betreffende dag was ze niet in vorm en werd de IBOP helaas geen succes. Ladona werd vervolgens alleen nog maar hobbymatig ingezet. Ze liep voor de trouwkoets, vervoerde Sinterklaas en liep mee in allerhande optochten. Een ideaal paard volgens haar eigenaar, want ze keek nergens naar, terwijl ze wel altijd wakker was en zich graag op haar best liet zien.

Tussendoor schonk Ladona het leven aan zes veulens, evenveel hengsten als merries. Met de hengsten liep het om een of andere duistere reden steeds slecht af. Zo stierf er eentje vlak na de geboorte en de anderen verongelukten helaas. De merries compenseerden deze pech echter glansrijk, want alle drie lijken ze over uitzonderlijke kwaliteiten te beschikken. Deze drie dochters bezorgden Ladona tevens het predikaat preferent.

Ridieni

Ladona's oudste nakomeling Ridieni werd als driejarige kampioen in Hengelo en liep vervolgens ook tijdens de Nationale Merriekeuring in Ermelo op kop. Twee jaar later werd ze in Ermelo nationaal kampioen van de keur- en elitemerries. Annie: "Ridieni was ons eerste paard waarmee we naar de stamboekkeuring in Didam gingen. We vonden haar zelf heel erg mooi, maar ik denk dat de meeste mensen dat wel vinden van hun eigen paard. In

De keerzijde

De familie Koenes beleeft veel plezier aan hun Gelderse paarden. Henk, Tjaaktje en haar man Siebo menen met de paarden, Sinie en Wianke rijden onder het zadel. De twee andere kleindochters rijden nog pony, maar zullen op termijn zeker de overstap maken naar een paard en de kans is groot dat dat een Gelders paard wordt. Toch ziet Henk wel donkere wolken aan de horizon. "Tijdens de NMK in Ermelo heb ik gepraat met verschillende fokkers van Gelderse paarden. We waren het er over eens dat de leeftijd van de gemiddelde, echte Gelderse paarden-fokker al erg hoog ligt. Je ziet bij de jonge fokkers tegenwoordig steeds meer dat goede, Gelderse merries gedekt worden door een rijpaardhengst. Voor veredeling een keer een uitstapje maken is niet erg, maar daarna moet je weer terug. Als argument wordt dan vaak gebruikt, dat een Gelders paard niet te verkopen is. Dat is onzin, een goed paard kun je altijd kwijt, daar blijft belangstelling voor! Net zo goed als dat er altijd vraag zal blijven naar een fijn, veelzijdig inzetbaar familiepaard. Zo'n paard dat je een maand niet gebruikt en als je dan het tuig of het zadel een keer oplegt, hooguit een paar keer snurkt of de staart op de rug legt, maar voor de rest wel altijd eerlijk en betrouwbaar is. Dat karakter blijft goud waard!"

Reclame

De regio Gelders Paard doet zelden tevergeefs een beroep op deze enthousiaste noorderlingen als het gaat om demonstraties met Ridieni of Widiene. De merries zijn al diverse malen voorgesteld tijdens de jaarlijkse Hengsteshow in Ermelo en Widiene is zelfs naar het heel zuidelijk gelegen Deurne geweest tijdens een exterieurbeoordelingsdag voor juryleden. Henk: "We maken heel graag reclame voor dit type paard. Een gemiddelde rit naar zo'n evenement is voor ons toch wel een uur of drie, maar we hebben het er echt voor over! We willen graag aan iedereen laten zien, hoe plezierig Gelderse paarden zijn."

Didam vroeg iemand aan ons waar wij vandaan kwamen en toen ik antwoordde, 'uit Groningen', zei hij: 'nou, nou, dat is een eind uit de buurt!' Mijn zwager, die ook met ons mee was, antwoordde toen: 'we komen dan van ver, maar hebben wel de kampioen bij ons!' Maar dat was echt een grapje, want we hadden echt nog geen idee van wat de jury van Ridieni vond. Bij de bekendmaking van de punten stonden we zenuwachtig aan de zijkant te wachten. Alle paarden waren al in de ring voor het rondstappen en Ridieni moest als laatste binnenkomen. De moed was ons al iets in de schoenen gezakt, want ergens als laatste binnenkomen, is meestal geen

goed teken. Maar toen zei de jury: 'mensen, geef dit laatste paard maar eens een groot applaus. Dit is wat we bedoelen met een geweldige Gelderse merrie!' Ridieni kreeg bij de stamboekopname 90 punten voor haar exterieur en voor haar beweging. Toen wisten we nog niet dat die score uitzonderlijk hoog was. Vervolgens gingen we met haar naar de keuring in Hengelo en daar werd ze kampioen en een maand later ook in Ermelo. Als je paard daar een kampioensjerp omgehangen krijgt, dan gaat er wel wat door je heen, dat kan ik je verzekeren!"

Sport

Als vijfjarige werd Ridieni in Hengelo kampioen bij de vier- tot en met zevenjarige keuren en elitemerries en kreeg haar eigenaar de Erepennenning van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen uitgereikt. Deze erepenning is een jaarlijkse onderscheiding voor een interessante Gelders fokmerrie met een dito Gelders veulen aan haar voet. In dat jaar had Ridieni een merrieveulen van Parcival bij zich lopen, Widiene. Deze Widiene werd in 2009 in Hengelo onder Sinie uitgeroepen tot Bestgaand Gelders Rijpaard en heeft inmiddels de benodigde winstpunten voor promotie naar de M2-dressuur. Keurmerrie Widiene is op haar beurt weer de moeder van de derde bezichtigingshengst, Cidienio. Deze Sander-zoon was in 2007 Veulenkampioen in Hengelo.

Naast gereden onder het zadel wordt Widiene ook meermalen per week voor de wagen gespannen, net als Ridieni. Moeder en dochter zijn dus niet alleen een mooi plaatje, maar er wordt ook volop mee gewerkt. Henk: "Beide merries hebben een superfijn karakter. Ridieni is als driejarige zadelmak gemaakt door Sinie en dat ging eigenlijk vanzelf. Vervolgens ging Sinie er mee starten op dressuurwedstrijden. In het begin leverde dat nog wel eens wat gehooi op, zo van 'wat moet je nu met een Gelderse?' Maar dat was snel afgelopen als Ridieni eenmaal ging lopen en vervolgens de prijzen binnensleepte."

Sinie zat binnen de kortste keren in het M1 met Ridieni, maar werd zwanger en daarmee kwam het rijden even op een lager pitje te staan. Daarom werd de keur sport(dressuur)merrie voor even uitbesteed aan Maaïke Lassche, die destijds op Parcival en Laurentz reed. Maaïke was met Ridieni eveneens succesvol in de sport, tot in de klasse M. Daarna nam Sinie de merrie weer over en stuurde haar probleemloos naar de klasse Z2. Nadat Sinie op Ridieni deze zware klasse had bereikt, vond ze het tijd voor een nieuwe uitdaging. Met hulp van haar vader maakte ze toen Widiene zadelmak. Ridieni stilzetten was natuurlijk zonde, dus klom een kleindochter van Henk en Annie, Wianke in het zadel. Zij reed al snel in de klasse L1 toen het noodlot toesloeg. Ridieni stond al verschillende jaren bij familie in de wei. Sinie reed op een dag met haar dochter, op weg naar school, langs dat weiland. Ze zag de merrie niet, maar aan dat gegeven schonk ze weinig aandacht, want Ridieni ging wel vaker zo plat liggen dat ze van de weg af haast niet te zien was. Toen Sinie echter een paar uur later de wei weer passeerde en haar nog niet zag, gingen de alarmbellen volop rinkelen. Bij nader onderzoek bleek Ridieni om onverklaarbare redenen in de sloot te zijn beland. De brandweer en een kraan moesten er aan te pas komen om haar er uit te krijgen. Aan de buitenkant van Ridieni was niets te zien, maar het bindweefsel rondom haar spieren had een behoorlijke klap gekregen, zo bleek later. Het vergde veel geduld en een behoorlijke poos van revalidatie, voordat Ridieni weer helemaal de oude was. Omdat de sport tijdelijk op een lager pitje stond werd Ridieni gedekt door Zethar. Hiervan verwierp ze vorig jaar, maar van dezelfde hengst kreeg ze dit jaar een mooi merrie-

Ridieni werd als driejarige kampioen in Hengelo en later ook op de NMK in Ermelo. Met Sinie in het zadel werd ze probleemloos Z2-dressuur. Inmiddels brengt Wianke, kleindochter van Henk en Annie, haar uit in de klasse L1.

Foto: Jacob Meijssen

Dieni

De Koenes-paarden komen uit merrielyn 61, fokfamilie 298. Over-overgrootmoeder, de preferente prestatie stermerrie Dieni (Roland x Maarschalk) is een bekende naam in het noorden van Nederland en heeft zich vertakt in zowel de rijpaard-, tuigpaard- als Gelders Paard-richting. Deze stam bracht ondermeer de voor verschillende stamboeken goedgekeurde hengsten: Indurain, Troy, Santano, Opan, Nobility, Colonel, Apple Jack, Valentino, respect, Wiener Melange, Don Silver, Nintendo en daarnaast nog een fors aantal internationale spring- en dressuurpaarden. De veulens uit die stam vinden op verschillende veilingen altijd gretig hun aftrek bij de kopers.

Foto: Jacob Melissen

Keurmerrie Beste Dieni (v.Flemmingh) is een dochter van Vidieni. De laatste is een Parcival-dochter en een heel bijzondere merrie, want ze staat zowel op de lijst van Gelderse merries met een hoge fokwaarde voor zowel de dressuur als het springen.

veulen. Deze Flydieni is inmiddels verkocht aan een liefhebber van Gelderse paarden in Bedum. Inmiddels wordt Ridieni weer volop ingezet voor de sport, daarom is ze afgelopen voorjaar ook niet gedekt. De inmiddels vijftienjarige Wianke start haar weer met veel plezier in de klasse waar ze toen noodgedwongen stoppen moest.

Vidieni

Het tweede merrieveulen van Ladona luistert naar de naam Vidieni (v.Parcival). Zij was als veulen in 2002 Nationaal Kampioen in Ermelo. Drie jaar later werd ze reservekampioen tijdens de Nationale Dag van het Gelders Paard. Onder het zadel van Rom Vermunt werd Vidieni dit jaar op dezelfde locatie uitgeroepen tot Bestgaand Gelders Paard. Deze elitemerrie heeft inmiddels een bijzondere staat van dienst. Onder dezelfde Rom Vermunt kwam ze afgelopen jaar namelijk succesvol uit in zowel de klasse Z2-dressuur als Z-springen. Dat betekent dat Vidieni voor beide disciplines het predicaat sport toegevoegd kreeg. Zij doet de reputatie van het veelzijdige, Gelderse paard dus alle eer aan. Henk: "We kunnen zelf niet alles houden en Vidieni was heel mooi, maar eigenlijk dachten we ook dat ze niet zo heel groot zou worden, dus we hebben haar als driejarige verkocht. Maar in onze stam zijn het bijna allemaal laatbloeiers en Vidieni heeft nog een mooie maat gekregen. We hebben haar verkocht naar Janneke Gnodde op Terschelling, ook een echte liefhebber van Gelderse paarden. Zelf succes hebben is leuk, maar als een ander veel plezier heeft van je paard is nog leuker!"

Vidieni is inmiddels ook al drie keer moeder; van de keurmerrie Beste Dieni (v.Flemmingh), de tweejarige Diede Dieni (v.Spielberg) en de jaarling Eeke Erina Dieni (v.Sirius). Momenteel is Vidieni drachtig van Eldorado van de Zeshoek. In de toekomst gaat ze zeker weer worden ingezet voor de Gelderse fokkerij.

Zidieni

Het laatste merrieveulen van Ladona was Zidieni. Deze volle zus van Ridieni werd in 2008 kampioen van de vier- tot en met zevenjarige merries in Hengelo en vervolgens reservekampioen in de strijd om de dagtitel. De 1.64 metende vosmerrie behaalde 79.5 punten voor haar menproef en werd daarmee keur. Ook Zidieni werd verkocht en wordt nu bij haar nieuwe eigenaar recreatief ingezet voor de mensport. Zidieni heeft zich inmiddels een plaats verworven op de jaarlijks door het KWPN gepubliceerde lijst van opvallende Gelderse merries. Ze bevindt zich in bekend gezelschap, want op dezelfde lijst staan, weliswaar een paar plaatsen hoger, zowel Ridieni als Widieni. Vidieni is heel bijzonder, want zij staat zowel op de lijst van Gelderse merries met een hoge fokwaarde voor zowel de dressuur als het springen.

Mooie momenten

De Gelderse paarden van de familie Koenes worden in Winsum veelzijdig ingezet. Zowel voor diverse evenementen in de omgeving

als voor feestjes binnen de familie. Zo hebben ze voor de trouwkoets van Sinie gelopen en werden ze ook ingespannen toen Henk vijftenzestig jaar werd. Dat was voor hem ook een verrassing aldus Annie: "Henk zei al heel lang tegen ons, dat hij voor zijn verjaardag wilde gaan eten op het Pannekoekenschip in Groningen. Ik had hem zijn goede pak aan laten trekken en we werden opgehaald door de koets. Henk dacht dat we het hele eind naar Groningen met de koets zouden gaan. Daar werd hij niet blij van, want het was slecht weer. Maar de rit voerde naar de manege in Bedum. Daar stond de hele familie en alle vrienden en kennissen op hem te wachten en toen snapte hij dat hij beetgenomen was. Het was een geweldig feest!"

De uitverkiezing tot Fokker van het Jaar was nog zo'n moment en een complete verrassing voor zowel Henk als Annie: "We gaan ieder jaar naar Hengelo, samen met onze dochters Tjaaktje en Sinie en tegenwoordig gaan onze kleindochters ook al mee. We houden van de gemoedelijke sfeer daar en de gezelligheid. Iedereen kent elkaar en omdat alle Gelderse fokkers door het hele land verspreid wonen, is het daar altijd weer een gezellig weerzien. Soms hebben we een paard bij ons voor de keuring, anders doen de meisjes mee aan de wedstrijd. Deze keer zouden zowel Sinie als Wianke starten. Normaal lopen wij dan mee terug naar de auto en de trailer om mee af te zadelen, maar nu werden we weggestuurd

Foto: Jacob Meijssen

In 2007 werd uit Widieni in combinatie met Sander het hengstveulen Cidieno geboren. Deze werd in 2007 Veulenkampioen in Hengelo en bracht het afgelopen jaar op de Hengstenkeuring tot de tweede bezichting.

om naar het showblok van Parcival in de hoofdtring te gaan kijken. Dat vonden we eigenlijk wel een goed idee, want Vidieni zou ook meelopen en het is altijd leuk om een van je fokproducten weer terug te zien. Na het showblok wandelden we weer terug naar het parkeerterrein. Maar daar was niemand van de familie te bekennen en ook de paarden waren weg. Natuurlijk snapten we daar helemaal niets van. We hebben even besluiteloos staan wachten, totdat er een wagen te voorschijn kwam met onze Ridieni en Widieni ervoor en onze dochters op de bok. We waren stomverbaasd en toen moesten wij ook nog instappen. Ik had eerder die dag al tegen Janneke Gnodde gezegd, dat het zo leuk was dat er zoveel fokproducten van Henk rondliepen. Maar toen we in de koets zaten en zagen dat Cidienio uit de trailer kwam lopen, begon er iets te dagen. Toen snapten we meteen ook waarom zelfs Flydieni zo nodig ingevlochten moest worden. We hadden haar niet opgegeven voor de keuring en ze ging alleen maar mee, omdat we zolang van huis waren met haar moeder. Onze dochters zeiden dat ze er toch op haar best uit moest zien, voor het geval er iemand in de trailer of op het achterterrein naar haar keek. Dat vond ik toen wat overdreven, maar in Hengelo viel het muntje. Het bleek dat er om 5.30 uur een hele uittocht had plaats gevonden uit Winsum. Vrienden en familie vertrokken met drie trailers en ook nog de koets en dat alle-

maal zonder dat wij iets gemerkt hadden. En ja, het is natuurlijk geweldig om Fokker van het Jaar te worden. Het enthousiasme van alle mensen die in het complot zaten en van de toeschouwers aan de zijkant, dat geeft zo'n warm gevoel en je weet in een keer weer waarvoor je het allemaal doet! Toen we thuis kwamen was daar door de

buren ook de hele boel versierd. Er hingen allemaal vlaggen en er stond een houten paard in de tuin. In de week erna kwam er nog een journalist van de krant voor een interview. Heel bijzonder allemaal!" Ridieni en Widieni lopen niet alleen voor de wagen tijdens leuke evenementen. Nog niet zo lang geleden werden ze ook ingespannen voor de rouwkoets van de beste vriend van Henk: "Mijn vriend had van tevoren aangegeven dat hij begraven wilde worden met paard en wagen. De wagen hebben we omwikkeld met zwarte doeken en de paarden kregen zwarte bandages om en zwarte strikjes in de manen. Het was het laatste wat ik voor hem kon doen en het was even moeilijk als mooi. Het leek ook net of de paarden de sfeer aanvoelden, want anders kunnen ze nog wel eens wat drammerig zijn, maar ze waren heel braaf. Voor de kerk moesten we wachten tot de dienst afgelopen was. Stilstaan is normaal niet het sterkste punt van de merries, ze willen nu eenmaal altijd graag lopen, maar ze waren heel braaf en hebben geen been verzet." Annie vult aan: "De paarden lopen als een rode draad door onze familie en delen mee in lief en leed. We genieten volop van onze Gelderse paarden samen met onze kinderen en kleinkinderen en ik hoop dat dit nog heel lang zo door kan gaan!"

Foto: Gea Veenstra

Vidieni is via moeder Ladona een halfzus van Ridieni. In 2002 was ze Veulenkampioen in Ermelo. Rom Vermunt reed met haar naar het Z-springen en de Z2-dressuur. Daarna ging ze weer terug naar eigenaresse Janneke Gnodde op Terschelling. Vidieni wordt daar ingezet voor zowel sport als fokkerij.